

metal

interni informativni časopis | številka 14 | junij 2004

Mitja Laure, univ. dipl. inž. str.

Opazovanje Venere

V torek, 8. junija 2004, smo opazovali navidezen prehod Venere preko Sončeve ploskve. Ob lepem sončnem vremenu je bil ta redek nebesni pojav dobro viden tudi

s strehe nad Serpo. Opremljeni smo bili z računalniško vodenim teleskopom MEADE ETX-125AT.

foto: arhiv Serpe

Priprava

Tako je bila vidna Venera.

metal

Interni informativni časopis | številka 14 | junij 2004

Na naslovnici: Pikapolonica
Fotografija: Stanko Mravljak
Oblikovanje: Uroš Grabner

Iz vsebine:

- 2 Opazovanje Venere
- 3 Uvodnik
- 4 Večji poudarek vzdrževanju in investicijam
Vzdrževanje
- 5 Letni remont v Metalu
- 6 Novosti ob vstopu v Evropsko skupnost
Anketa
- 7 Pričakovanja ob vstopu Slovenije v EU
Proclaja
- 9 Nov način oblikovanja prodajnih cen
Projekt
- 10 Projekt Artemis
Proizvodnja
- 12 Ravnalni stroj že poskusno obratuje
Serpa
- 13 Stiskalnica za Styrio Vzmeti
- 13 Stiskalnica Banning oplemenitena
Varnost in zdravje pri delu
- 14 Zavarujemo nevarna območja strojev
- 15 Na delovnem mestu brez opojnih substanc
Izobraževanje
- 15 V znamenju priprav na poslovanje v Evropski uniji
Ekologija
- 16 Sistema ISO 9001 in ISO 14001
Kadri
- 17 Zaposleni
Aktualni jeklarski kotiček
- 18 4. Tradicionalno srečanje orodjarjev European Fine Steel Conference
Poslovanje
- 19 V maju zopet pozitiven poslovni rezultat
Intervju
- 20 Milan Kamnik
- 23 Spomladanski piknik Serpe
- 24 Nagradna križanka

Izdaja: SŽ-Metal Ravne d.o.o.

Uredniški odbor: Andreja Čibron-Kodrin
Andrej Gradišnik
Gabrijela Urnaut
Andreja Krajnc

Jezikovni pregled: Andreja Čibron-Kodrin

Produkcija: © crashgroup

Tisk: ZIP center d.o.o.

Uredništvo: Koroška cesta 14,
Ravne na Koroškem

Telefon: 87 07 236

Časopis dobijo zaposleni v podjetju
Metal Ravne **brezplačno**.

Vaše predloge, pobude in vprašanja
pošljite na naslov uredništva.

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci,

v zadnjih dveh letih je Metal, tudi zaradi neugodnih razmer na globalnem trgu jeklenih izdelkov, posloval z izgubo. Ker so se v začetku tega leta negativni trendi v poslovanju nadaljevali, je skupščina Metala s 1. aprilom zamenjala poslovodstvo z jasnim ciljem, da se čim prej ta negativni trend prekine ter da se postavi jasna srednjeročna strategija razvoja Metala.

Odločitev, da, skupaj z Andrejem Gradišnikom, v teh težkih razmerah prevzamem vodenje uprave Metala, ni bila lahka, saj sem se zavedal, da slabo poslovanje negativno vpliva na motivacijo zaposlenih in da se je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev premalo vlagalo v proizvodnjo.

Kljub vsemu sem bil prepričan, da ima Metal dober potencial za nadaljnji razvoj in da ga lahko skupaj aktiviramo. To prepričanje se mi, s tem ko vas srečujem in ko delam z vami, vsak dan znova potrjuje.

V času, ko se je Slovenija pridružila Evropski skupnosti in ko mnogo podjetij v Sloveniji še vedno razmišlja o novem konkurenčnem okolju, je Metal že globalno podjetje, ki svoje izdelke prodaja v več kot 40 držav širom po svetu.

V preteklem desetletju si je Metal, s svojo jasno usmeritvijo v proizvodnjo kakovostnih orodnih in hitroreznih jekel, zagotovil vidno mesto v svetu in postal peti največji svetovni proizvajalec omenjene skupine jekel. Ob velikih spremembah, ki se dogajajo doma in v svetu, ima tako Metal dobre temelje, da z vetrom teh sprememb pospeši svoj nadaljnji razvoj.

Spremembe moramo gledati kot priložnost in ne kot grožnjo, saj na tem svetu ni več varnosti, so samo priložnosti, in močno ter uspešno podjetje ni nikoli žrtev svojega okolja. V naslednjih mesecih nas čaka mnogo dela, da bomo v svoja jadra ujeli čim več vetra, ki ga prinaša konjunktura na

trgu jeklenih izdelkov. To pa pomeni trdo delo v prodaji, proizvodnji in spremljajočih službah, da bomo poslovanje našega podjetja stabilizirali in mu zagotovili nadaljnjo rast.

V prodaji smo v zadnjem obdobju veliko naredili, da smo uspeli prilagoditi cene naših izdelkov hitri rasti cen surovin. Pri večini naših kupcev smo si uspeli, za že potrjena naročila kot tudi za nova naročila, izboriti višje cene.

Vendar pri tem ne smemo pozabljati, da naši kupci niso odvisni od nas, temveč da smo mi odvisni od njih, in to tako v dobrih, kot tudi v slabih časih. Ko smo se pogajali za višje cene, smo morali sprejeti marsikatero upravičeno pritožbo na račun nespoštovanja dobavnih rokov.

Ne smemo misliti, da pomeni za kupce kakovost zgolj ustrezne kemijske in mehanske lastnosti naših izdelkov. Vse bolj pomemben del kakovosti so tudi naše storitve: kaj obljubimo našim kupcem, kako in kdaj potrdimo naročilo, kdaj dobavimo naš izdelek. Kakovost naših izdelkov in storitev določa končno prodajno ceno in s tem uspeh poslovanja podjetja. Če se bodo lahko naši kupci zanesli na nas, da jim bomo dobavili pravočasno dobre izdelke, bodo tudi oni lažje planirali svojo proizvodnjo in prodajo, imeli bodo nižje stroške in dosegali bodo lahko višje prodajne cene. To pomeni, da pri razgovorih z nami ne bodo, vedno znova pritisnili na zniževanje cen, temveč bodo želeli kupovati še več naših izdelkov.

Rast Metala nam bodo omogočili le kupci, ki bodo zadovoljni z našimi izdelki in storitvami. Našim kupcem moramo dobavljati izdelke takrat, ko jih potrebujejo in želijo ter kot smo jim obljubili.

To za nas pomeni, da moramo izvesti nekaj nujnih investicij v proizvodnjo, da bomo odpravili ozka grla in povečali pretočnost materiala. Poleg tega nas čakajo proces izboljšanja planiranja proizvodnje in logistike ter nekaj investicij v proizvodnjo, kar nam bo omogočilo bolj tekočo proizvodnjo, brez ponavljajočih se izpadov zaradi težav z opremo.

Kot predvidevamo, bomo do konca tega leta skupaj z zunanjima svetovalcema mag. Haraldom Holzgruberjem in dr. Rainerjem Tarmannom iz družbe Inteco

Glavni direktor
mag. Darko Mikec

postavili vizijo in strategijo razvoja Metala do leta 2010. V primeru, da bosta razvojno strategijo potrdili uprava in skupščina Metala, se bo sodelovanje s svetovalcema podaljšalo za štiri leta, njuna nagrada pa bo odvisna od uspehov poslovanja Metala.

Ne smemo pa pozabiti, da je za nas največ vredno naše lastno znanje. Največja vrednota našega podjetja smo zaposleni, ki v Metalu preživimo velik del svojega življenja. Naše podjetje tvorita množica ljudi in množica poslovnih procesov, ki jih opravljamo. Mnogim od vas je to prva in edina zaposlitev in postali ste strokovnjaki pri svojem delu. Včasih se nam zgodi, da pozabimo, da smo kot posamezniki, oddelki in obrati osnovni gradniki podjetja Metal. Kot posamezniki smo enota, kot skupina smo več kot le seštevek enot.

Mesto Ravne na Koroškem in koroška regija že od nekdaj živita kot eno z železarno oziroma z Metalom. Naša odgovornost je, da nadaljujemo tradicijo ravskega železarstva in zato je lahko pogled usmerjen le naprej na pot nadaljnega razvoja.

Ko bomo vedno znova mislili, da smo naredili vse, kar je možno, bomo ravno na polovici poti, ki smo jo sposobni prehoditi.

Andrej Gradišnik, spec. za menedž., univ. dipl. inž. metal. in mater.

Večji poudarek vzdrževanju in investicijam

foto: Tomo Jeseničnik

Zaradi slabšanja poslovnih rezultatov Metala v letih 2002 in 2003 smo v podjetju intenzivno izvajali varčevalne ukrepe. To se je izražalo tudi na obsegu in vsebini vzdrževalnih del. V letu 2003 smo v večini obratov skrajšali termine rednih letnih remontov. Obseg sredstev, namenjenih za nove investicije, je bil manjši, kot bi si želeli. V letu 2003 smo za naložbe sicer porabili 3.548.500 evrov, vendar od tega za poplačila obveznosti iz preteklih let kar 2.122.900 evrov in le 1.425.600 evrov za nove naložbe.

Ker varčevalni ukrepi niso zadostno izboljšali poslovnih rezultatov, smo v prvem kvartalu leta 2003 povečali dopolnilni program, kjer to ni zasedalo proizvodnih ozkih grl pri izdelavi jedrnega programa. Poleg povečanega obsega dopolnilnega programa smo uspeli bistveno povečati tudi jedrni program. Blagovna proizvodnja je bila v letu 2003 za 20 % višja od dosežene v letu 2002. V prvih petih mesecih leta 2004 pa se obseg blagovne proizvodnje še povečuje. To omogoča zniževanje fiksnih stroškov na enoto proizvoda. Žal pa kombinacija varčevanja pri vzdrževanju ter investicijah na eni strani in znatno povečanega obremenjevanja strojev ter naprav na drugi strani nujno vodi v poslabšanje kondicije našega strojnega parka. To še zlasti opažamo v pomladanskih mesecih

letošnjega leta, ko se dnevno srečujemo z okvarami in zastoji naših strojev in naprav. Le ažurno delo in inovativnost vzdrževalcev ter zaposlenih omogočata, da v takih razmerah dosegamo postavljene cilje proizvodnje. Maj je bil tudi za proizvodnjo zelo uspešen mesec, saj smo presegli količinske cilje in – kar je posebej pomembno – prav vsi obrati so prvič dosegli tudi že dolgo postavljene cilje strukture plana.

Seveda pa je jasno, da bo za doseganje podobnih in še višjih ciljev proizvodnje potrebno tudi vlaganje v opremo. Z nastopom novega posloводства Metala smo najprej ponovno pregledali načrt investicij za leto 2004, postavili nove prioritete in pričeli nov investicijski cikel. Pregledali smo tudi plan vzdrževanja v letu 2004 in ga povečali za 35 mio SIT. Tako bomo v letu 2004 za vzdrževanje namenili 892 mio SIT. V plansko številko niso zajeti stroški storitev za obdelavo valjev in armatur, ki jih odslej za Metal opravljajo v Serpi. V rednih letnih remontih, ki jih

opravljamo v poletnih mesecih, je treba izvesti celovite vzdrževalne posege. Zaradi izrazito povečanega obsega naročil pa bo treba vsa predvidena dela izvesti v najkrajšem možnem času. To bo zahtevalo dobro načrtovanje del in usklajevanje posameznih izvajalcev pri posegih. **Od uspešnosti izvedenih vzdrževalnih del bo v veliki meri odvisna proizvodnja v jesenskih mesecih, ki bodo odločilni za kumulativne poslovne rezultate letošnjega poslovnega leta.**

Na prodajnem področju smo v aprilu in maju uspeli bistveno izboljšati komercialne pogoje za že potrjena naročila, saj sta pomembni usmeritvi novega posloводства izboljšanje baznih cen Metalovih izdelkov in dogovor s kupci za dodatke k prodajnim cenam v primeru sprememb nabavnih cen ključnih legur in starega železa. Seveda pa kupci v zameno pričakujejo kakovostne izdelke in dobavo v dogovorjenem roku. Zato bo v prihodnje še pomembneje, da v proizvodnji pravočasno in v zadostnem obsegu servisiramo kupce.

foto: Tomo Jeseničnik

Mitja Živič, univ. dipl. inž. elekt.

Letni remont v Metalu

foto: Tomo Jesenčnik

V poletnih mesecih med kolektivnimi dopusti nastopi za vzdrževalce obdobje letnih remontov. V tem času se v večini primerov ustavi celotna proizvodnja v posameznih obratih, pregledajo in popravijo se večji agregati ter pogonske linije in se tako pripravijo za delo v naslednjih 11 mesecih.

Ker v Metalu že nekaj časa obratuje samo ena elektro obročna peč, se zaradi oskrbe z vložkom z njeno ustavitvijo zelo hitro ustavijo tudi agregati v Valjarni gredic in Kovačnici. Zato v zadnjih letih časovno sovpadajo remontni v Jeklarni, Valjarni gredic in Kovačnici, kar vzdrževalcem povzroča velike težave. Zaradi velikega obsega del in majhnega števila lastnih vzdrževalcev je kljub pomoči zaposlenih delavcev iz posameznih obratov treba poiskati pomoč zunanjih izvajalcev, in to predvsem na področju strojnega in gradbenega vzdrževanja. Pomagamo si z najetjem delavcev iz vzdrževalnih podjetij oziroma zunanjim podjetjem v celoti prepustimo izvedbo določenih aktivnosti. Ker pa je na Koroškem na tem področju zaposlenih vedno manj ljudi in se vsako leto srečujemo s težavami pri zagotovitvi zadostnega števila izvajalcev, v tem terminu ni mogoče izvesti vseh potrebnih del. Zaradi tega termin remonta Valjarne profilov, katere proizvodnja ni neposredno odvisna od zaustavitve Jeklarni in Valjarne gredic, ne sovpada s terminom remonta Jeklarni in se večinoma izvede po remontu v njej. Povedati velja, da zaradi razbremenitve lastnih in zunanjih izvajalcev remont oziroma večja popravila manjših agregatov, kot so ogrevne peči

Elpit, kovaške peči, kontinuirne peči, brusilni stroji, Tiede linija, tečejo skozi vse leto.

Prvi letošnji remont je bil konec maja opravljen na Tiede liniji. Z večjimi remontmi, ki zahtevajo ustavitev celotne proizvodnje v posameznih obratih, pa bomo začeli 1. julija v Jeklarni in Valjarni gredic (predvidoma bodo dela trajala do 25. julija) ter v Avtomatski kovačnici, kjer se pogovarjamo o skrajšanju termina, ki je načrtovan za 1. avgust. Od 9. do 25. julija je načrtovan remont na 25–30 MN stiskalnici, s 15. julijem se začne remont v Jeklovleku, od 19. do 31. julija pa bo remont 1200 t stiskalnice. V juliju bomo z zunanjimi izvajalci izvedli tudi remont luščilnega stroja v mehanski obdelavi Kovačnice in remonta Konti peči 2 in Konti peči 4. Od 9. do 25. avgusta načrtujemo remont Valjarne profilov.

V letošnjem letu smo poleg običajnih aktivnosti, ki so si podobne v vseh letih, predvideli več večjih posegov, ki jih je treba še posebej dobro premisliti in načrtovati. V Jeklarni so to zamenjave oziroma revizije stopenjskih stikal na transformatorju UHP peči in transformatorju EPŽ peči, ki jih bomo izvedli z zunanjimi izvajalci. V Valjarni gredic je to po 20 letih ponovna sanacija kolektorja pogonskega motorja težke proge, pri kateri bodo sodelovali naši vzdrževalci, ekipa Serpe in strokovnjaki Končarja. V Avtomatski kovačnici bomo pod nadzorom strokovnjaka iz podjetja GFM ponovno odprli pogonsko ohišje kovaškega stroja, da pregledamo zobnike, zamenjamo kolenaste osovine in sklopke ter rekonstruiramo sistem tesnjenja. V Valjarni profilov imamo na pogonu srednje proge težave, katerih vzroke še raziskujemo, tako da vse aktivnosti na reduktorju, ki jih bo treba izvesti, še niso dorečene, prav tako še niso dokončno določene aktivnosti na 25–30 MN stiskalnici, ki jih načrtujemo skupaj s proizvajalcem stiskalnice – podjetjem Stroji.

V času letnih remontov bomo skupaj s Petrol Energetiko izvedli tudi prehod z ZPZ na čisti zemeljski plin na Krožni peči, Cerovi peči in Alino peči, to je na objektih, ki jih ni mogoče zaustaviti med redno proizvodnjo.

Med poletnimi meseci se opravijo tudi servisiranje tehtnic, meritve zaščit

energetskih transformatorjev, ki jih izvedemo v sodelovanju z zunanjimi izvajalci, in čiščenje agregatov, kar postorijo zaposleni in študenti.

Letni remontni so velik poseg za vzdrževalce v Metalu. Načrtovanje letnih remontov teče skozi vse leto. Začne se s koncem remonta, ko se na podlagi izvedenih aktivnosti in opažanj naredijo prvi plani, ki se nato na podlagi izkušenj iz preteklih let, navodil proizvajalca in težav v obratovanju posameznih agregatov dopolnjujejo, izberejo se izvajalci, naročijo potrebni rezervni deli in naredijo plani za izvedbo. Pred remontom je treba poskrbeti za nabavo vseh potrebnih rezervnih delov, med izvedbo pa opravljati nadzor nad izvajanjem in reševati zaplete, ki med remontom nastajajo. Za nemoten začetek ponovne proizvodnje je zelo pomembno, da so aktivnosti kakovostno opravljene in končane v predvidenih rokih.

Ker je časa za izvedbo letnih remontov malo, vzdrževalci delajo v podaljšanem delovnem času, kar je v vročih poletnih mesecih še posebej naporno. Pri tem so najbolj izpostavljene ekipe strojnega in elektro vzdrževanja Valjarne profilov, ki izvajajo remonte v Valjarni gredic in Valjarni profilov, in ekipa Vzdrževanja industrijskih peči, ki poleg vzdrževanja peči v vseh obratih opravlja tudi ostala potrebna gradbena dela.

foto: Tomo Jesenčnik

mag. Irena Zakrajšak

Novosti ob vstopu v Evropsko skupnost

foto: Tomo Jerseničnik

Po vstopu Slovenije v Evropsko skupnost (ES) smo se vključili v nov trg – Intrakomunitarni promet, kar za nas vse pomeni popolnoma novo dimenzijo poslovanja. Prav tako je s 30. aprilom prenehala veljati slovenska zakonodaja in s 1. majem 2004 smo dobili novo – evropsko. Vse poslovanje je bilo tako treba prilagoditi novi zakonodaji. Vstop v ES je zgodovinska prelomnica, ki je tudi od nas zahtevala veliko študija, sprememb ter novega načina razmišljanja in poslovanja. Žal pa ni bilo dovoljeno prehodno obdobje, kar gospodarstvu povzroča velike težave.

Največje spremembe po vstopu – dobili smo popolnoma nov trg Skupnosti – Intrakomunitarni promet. ES predstavlja eno carinsko območje (enotna zakonodaja) in 25 davčnih območij (vsaka država ima svojo zakonodajo). Na tem trgu govorimo o prispelih blaga iz ES in dobavah blaga v ES. Promet je neoddavčen, če sta oba partnerja identificirana davčna zavezanca, potrebno pa je dokazilo, da je blago prispelo v drugo državo članico. Ugotavljamo, da je ES izjemno administrativna, ogromno bo novih evidenc.

Za poslovanje na tem trgu se je bilo treba temeljito pripraviti. Priprave na vstop smo

se lotili projektno. Nadgradili smo obstoječi sistem poslovanja v skladu z novo zakonodajo in dopolnili vse potrebne zahteve. Udeležili smo se nekaj seminarjev in prav tako pripravili izobraževanje v "hiši", da se ga je lahko udeležilo čim več zaposlenih. Usposabljanja so bila pripravljena posebej za naše področje.

Glavne aktivnosti, ki so bile opravljene pred vstopom:

- od dobaviteljev in kupcev je bilo treba pridobiti identifikacijske številke za DDV, jih preveriti in narediti register dokazil, sprogramirati evidenco in jih vnesti v sistem;
- preveriti in uskladiti je bilo treba tarifne številke blaga (TARIC) in jih vnesti v sistem, z vsemi posebnostmi, ki jih Slovenija ni imela (dampinške carine);
- pripraviti nov način fakturiranja, vodenja evidenc;
- nabavili smo tudi program za vodenje evidenc in izdelavo poročila blagovne menjave med članicami ES (INTRA-STAT);
- pripravili smo izobraževanje komercialistov za poslovanje na Intrakomunitarnem trgu;
- dopolniti in spremeniti je bilo treba že sklenjene kupo-prodajne pogodbe;
- v skladu z evropsko zakonodajo je bilo treba pripraviti nove Zahtevke za hišno carinjenje uvoza in izvoza;
- v skladu s sklenjenimi sporazumi ES o prosti trgovini je bilo treba dopolniti oz. spremeniti dovoljenje za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga. ES ima sklenjenih 24 sporazumov s 179 državami oziroma grupacijami (Slovenija jih je imela le s 33 državami);
- zaključiti je bilo treba vsečasne uvoze na oplemenitenje.

Klasičen izvoz in uvoz ter prodaja na slovenskem trgu se niso bistveno spremenili, ker je carinska zakonodaja že prej bila usklajena z evropsko. Nadgraditi je bilo treba program za hišno carinjenje uvoza in izvoza ter pridobiti dovoljenje za elektronsko izmenjavo podatkov med carinarnicami znotraj ES (NCTS).

Šele po uspešnem testiranju nam je bila dovoljena uporaba teh programov. Pričakovali smo, da bomo testiranje lahko izvedli pred vstopom. Ker pa carinski programi niso delovali, je bil začetek izjemno problematičen.

Na vstop smo se zelo dobro pripravili.

Pričakovali smo sicer manjše težave, kar je pri takih spremembah normalno, vendar so se kljub temu kmalu pojavili problemi, ki jih nismo predvidevali. Čeprav so se po sredstvih javnega obveščanja hvalili, da smo se na vstop dobro pripravili, je dejansko stanje bilo daleč od tega. Zakoni, navodila, pojasnila so se sprejemali prepozno, tik pred zdajci oziroma nekaj šele po vstopu. Veliko je bilo tudi naknadnih sprememb, dopolnitev. Nekatere stvari še mesec po vstopu niso predpisane in usklajene.

Prehodnega obdobja ni bilo. Zato so se že prvi dan pojavile težave. Prvi teden izvoz iz ES in uvoz nista bili mogoča oziroma z zelo redkimi izjemami. Dobave in prispetja v ES so potekali normalno.

Z vstopom v ES nam sicer odpade delo carinjenja pri poslovanju med državami članicami ES, žal pa se s tem ne bo zmanjšal obseg dela ali pa količina "papirja" – dodatno bo treba voditi različne evidence, mesečno poročati o blagovnih menjavah med članicami ES po tarifnih številkah in kvartalno poročati o finančni menjavi po kupčevi identifikacijski številki za DDV in vrstah prometa.

Največje pridobitve ES so:

- ni carine in carinskih postopkov znotraj ES;
- ni čakanja vozil na mejnih prehodih znotraj ES in notranjih carinarnicah;
- ni treba pripravljati carinske dokumentacije;
- ni treba vlagati EUL-jev;
- največja pridobitev – ni treba zalagati sredstev za DDV.

Prvi mesec nam je vstop v EU prinašal nemalo težav, vendar pričakujemo, da bomo temu kmalu kos. Žal se bo zakonodaja še kar nekaj časa spreminjala in usklajevala, vendar je pričakovati (po zagotovilih države), da bo v enem letu vse jasno.

foto: Tomo Jerseničnik

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d. o. o.

Pričakovanja ob vstopu Slovenije v EU

1. maja letos je Slovenija postala ena od 25 članic Evropske unije (EU) ali Evropske zveze oziroma Evropske skupnosti. Predsednik vlade Anton Rop je v publikaciji EU je tu! (vodič za nove državljanke Unije) zapisal, da je "slovenska evropska zgodba zgodba prihodnosti. Z vstopom v Evropsko unijo se nam odpirajo obzorja, o katerih so sanjale generacije naših prednikov: biti suveren in enakopraven del evropske družine, soodločati v sedanjosti in soustvarjati skupno prihodnost."

Kaj pa od našega članstva v evropski družini narodov pričakujejo zaposleni oziroma kako je sprememba vplivala na naše delo, sem skušala ugotoviti v naslednji anketi.

foto: Tomo Japelčičnik

Stanko Triglav, direktor Prodaje: "S 1. majem, ko je Slovenija postala članica Evropske unije, so se na prodajnem področju bistveno spremenila pravila poslovanja. Evropski trg se je s širitvijo občutno povečal, saj je poleg Slovenije vstopila v EU tudi večina držav CEFTE, ki so naš pomemben trg. S tem sta nastala glede specifičnosti poslovanja dva trga – trg znotraj EU in trg zunaj EU. V EU velja enotna carinska zakonodaja za vse

članice, medtem ko ima vsaka država svojo davčno zakonodajo. V direktnih izvoznih poslih in prometu v Sloveniji ni bistvenih sprememb, spremenilo pa se je poslovanje znotraj EU in pri izvozu izven EU, kjer je prejemnik blaga izven EU, posrednik pa v EU. Že pred vstopom v EU smo se na te spremembe temeljito pripravljali z izobraževanjem odgovornih oseb in zato večjih zapletov ob prehodu nismo pričakovali in jih z naše strani tudi ni bilo. Nekaj težav je imela carinska služba z informacijskim sistemom v prvih dneh, kar se je odrazilo tudi pri nas. V Metalu so nastali posamični zapleti, v glavnem pri izvozu izven EU preko posrednika v EU. Te posamične primere smo potem v sodelovanju z našo svetovalko Finžgarjevo uspešno rešili. Glede na dosedanje izkušnje v prihodnje ne pričakujemo težav v interkomunitarnem prometu znotraj EU pa tudi pri posredniškem izvozu ne. Želim pa poudariti, da je slovenska zakonodaja še vedno v fazi prilagajanja in upam, da bo šla le-ta v smer poenostavitve. Res je, da so z vstopom v EU odpadli carinski postopki, vendar pa je sedaj potrebno veliko novih evidenc in dokazovanj glede opravljenega prometa. Pravne in odgovorne fizične osebe so v primeru kršitve tudi kazensko odgovorne."

foto: Tomo Japelčičnik

mag. Gabrijele Čevnik, vodja Nabave: "Uvoz blaga se po vstopu Slovenije v EU s prometno-davčnega vidika razcepi na dvoje: uvoz iz tretjih držav (nečlanice EU) in pridobitev blaga znotraj Skupnosti. Pri pridobitvi blaga znotraj Skupnosti pa ločimo trgovanje s Skupnostnim in Neskupnostnim blagom. Blago je treba tarifirati po evropskih tarifah in preverjati tarife v sistemu TARIC. Za vse dobavitelje je treba preveriti, če so davčni zavezanci in njihove identifikacijske številke. Posebno pozornost pa namenjam kupo-prodajnim

pogodbam, saj so točno definirani podatki ključ do nemotene oskrbe z materialom. Zaradi vsega tega se je v Nabavi povečal obseg dela, predvsem administrativnega. Poseben poudarek pa namenjam zelo dobremu poznavanju vseh predpisov in sporazumov, saj v celoti odgovarjamo za pravilnost podatkov, ki se vnašajo za poročanje o blagovnem pretoku v INTRASTAT in za poročanje o finančnem pretoku v sistem VIES. Da pa je prehod v EU potekal nemoteno za Metal, je posledica velike angažiranosti sodelavcev v Nabavi in dobrega poznavanja sprememb, ki so nastopile."

foto: Anaraja Kodrin-Čibron

Mato Bandalo, Kovaški program: "Mislim, da bo zdaj za nas delavce slabše. Samo pogledimo, za koliko se je podražil bencin. Kar zadeva podjetja, bo zdaj za ena bolje, za druga pa slabše. Po mojem mnenju bo za Metal zdaj bolje. Že doslej smo veliko izvažali. Mislim, da bo zdaj potrebno manj 'papirjev'."

foto: Anaraja Kodrin-Čibron

Dušan Grzina, Valjarski program: "Ob vstopu Slovenije v EU so ljudje dokaj skeptični. Slovenci najprej vidimo negativne strani. To je za nas značilno. Ljudi je

strah, so pa zadovoljni, da se je to zgodilo. Mislim, da ima vsaka stvar pozitivne in negativne posledice. Pustimo času čas in počakajmo. Menim, da za prost pretok blaga in storitev ne bo ovir, medtem ko prost pretok ljudi oz. zaposlovanje v državah članicah EU v bližnji prihodnosti še ne bo mogoče. Verjetno bi bilo dobro, ko bi tudi evro dobili čim prej."

foto: Andreja Koarín-Čičon

Zlatko Pirtovšek, Valjarski program: "Bil sem na Viču na prireditvi ob vstopu Slovenije v EU. Česa takega ne doživiš pogosto. Bilo je zelo svečano, program je bil dober, skratka čudovito. Pričakujem, da bomo imeli zdaj boljše evropske plače in dovolj dela. Upam, da bo ostala vsaj taka socialna varnost, kot je bila doslej. Dobro bi bilo tudi, če bi čim prej uvedli evro."

foto: Andreja Koarín-Čičon

Štefan Pečnik, Valjarski program: "Mislim, da bo zdaj bolje, kot je bilo do sedaj. Tudi za Metal. Začetek bo sicer težak, a ko se bomo popolnoma vklopili v Skupnost, bo lažje. Slovenski narod je sicer majhen, vendar ima veliko šolanih ljudi. Tudi pri nas bodo enkrat evropske plače za pridne delavce. Na meji je zdaj manj formalnosti in manj zastojev kot prej. Mislim, da z vstopom nimamo kaj izgubiti, temveč bomo le pridobili."

foto: Blaž Praper

Marija Praper, direktorica Ekonomike: "Po vstopu Slovenije v EU ne pričakujem kakšnih bistvenih sprememb na našem področju oziroma glede dela v računovodstvu. Novemu načinu dela smo se namreč prilagajali že vse od osamosvojitve Slovenije, ko so bili sprejeti zakon o gospodarskih družbah ter slovenski in mednarodni računovodski standardi. Zdaj je večja novost samo pri obračunu DDV, saj smo postali ena od članic EU oziroma Skupnostnega prometa. Več sprememb pri delu pa se nam obeta tudi po uvedbi evra. Novosti pa včasih prinašajo tudi težave, saj so nekateri predpisi slabo pripravljani.

Ali nam bo zdaj v Sloveniji bolje ali slabše, pa je odvisno predvsem od nas, saj so razmere, v katerih delujemo, in možnosti za uspeh za vse enake. V tej novi skupnosti bo moralo biti več ljudi bolj iniciativnih, zagnanih in ustvarjalnih, če bomo želeli normalno živeti in tudi kaj doseči."

foto: Andreja Koarín-Čičon

Darko Šišarica, Kovaški program: "Upam, da bo zdaj bolje, da se bodo cene znižale, plače pa povečale, da bomo nasploh bolje živeli. Upam, da bo to pozitivno tudi za Koroško, predvsem pa upam, da bodo to občutili naši otroci, da bodo bolje živeli kot mi."

foto: Andreja Koarín-Čičon

Martin Dihpol, Serpa: "Mi tako že vseskozi delamo za Evropo, tako da smo je navajeni, želim si le, da bi bile evropske tudi plače. Mislim, da se življenje na splošno ne bo kaj bistveno spremenilo. Če bomo uspeli izrabiti vse prednosti pridružitve, bo v redu. Navajeni smo na različne valute, zato mislim, da ni bistvene razlike, ali imamo tolar ali evro."

foto: Andreja Koarín-Čičon

Jože Pušpan, Jeklarski program: "Na predvečer vstopa Slovenije v EU sem bil na proslavi na Holmcu. Bilo je veličastno. Režim na meji z Avstrijo se je spremenil, manj pregledujejo in komplicirajo. Težko je reči, kaj se bo zgodilo. Cene bo postavljala Evropa. Kar zadeva podjetja, jih bo nekaj gotovo propadlo, druga pa bodo uspela. Kaj to pomeni za Metal, se bo videlo konec leta. Glede evra pa – čim prej ga bomo dobili, tem bolje."

foto: Tomo Jeleničnik

Gabi Urnaut, univ. dipl. kem.

Nov način oblikovanja prodajnih cen

foto: Tomo Jeseničnik

Cene surovin so se v zadnjem letu oziroma šestih mesecih dramatično povišale, kar je v največji meri posledica velike rasti proizvodnje in tudi porabe jekla na Kitajskem.

Zaradi nastale situacije smo v Metalu to rast cen surovin in s tem povezane višje stroške izdelave jekla in jeklenih izdelkov vključili v oblikovanje prodajnih cen. Načini, kako smo in bomo v prihodnje spremembe cen surovin vključili v končno ceno naših izdelkov, so različni.

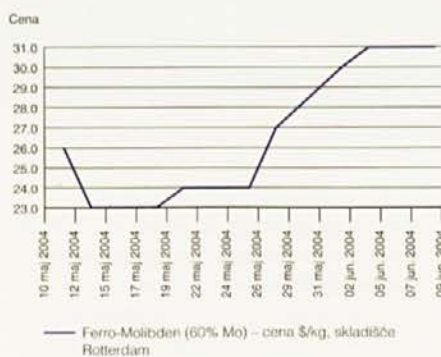
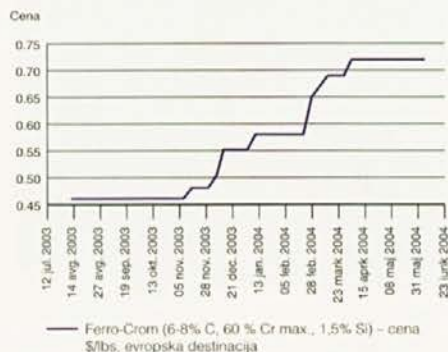
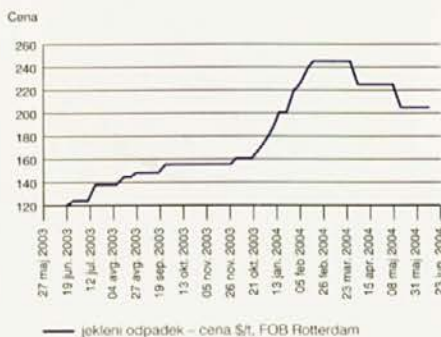
1. Za tržišče ZDA smo s kupci dosegli dogovor, da k bazni ceni za posamezno jeklo dodamo celoten legirni dodatek na dan odpreme (potrjen termin odpreme) po veljavni listi za ZDA, ki vključuje tudi rast cen odpadka; objavljena je mesečno.
2. Za ostale kupce (tako v Evropi kot na drugih trgih) se legirni dodatki (LD) oblikujejo:
 - za orodna in hitrorezna jekla kvartalno
 - za nerjavna jekla mesečno
 - za konstrukcijska jekla kvartalno

Cene se oblikujejo tako, da potrjeni ceni za posamezno kvaliteto prištejemo razliko (Δ LD) med vrednostjo legirnega dodatka za obdobje, ko je bilo naročilo sprejeto, in obdobje, ko je material dobavljen kupcu (potrjen termin dobave).

Kjer LD ni vseboval spremembe cene odpadka, je bila le-ta še dodatno vključena v ceno, in sicer za nerjavna jekla do maja 2004 in za orodna ter hitrorezna jekla do I. kvartala 2004.

3. V primeru, da se ne uspemo dogovoriti za oblikovanje cene na zgoraj omenjene načine, se pogodimo za ceno, ki pa

Rast cen jeklenega odpadka, FeCr, FeMo, FeW in FeV prikazujejo naslednji diagrami:
(Vir: Metal Bulletin Price Archive)

že vključuje napovedane oziroma predvidene rasti cen legur in odpadka. Naš cilj je, da mora 60 % vrednosti vseh odprtih naročil vsebovati dodatke za legure in/ali za odpadke.

foto: Tomo Jeseničnik

Jože Apat, univ. dipl. inž. metal. in mater.

Projekt Artemis

Foto: Tomo Jeleničnik

Foto: Jože Apat

Delavnica TPM

Od tega bo natanko deset let. Člani kolegija so se zbirali k jutranjemu sestanku. Direktor je vstopil zadnji. Ko so se posedli, je nastal trenutek tišine. Razbile so ga šele ostre direktorjeve besede: "Mar je to mogoče? Osem let vodim podjetje, pa si kaj takega nisem niti predstavljal! Kako lahko v proizvodnji sploh kaj spravite skupaj?"

Direktor je bil izkušen finančnik in podjetje je poznal predvsem skozi številke. Probleme proizvodnje je prepuščal strokovnjakom. Prejšnji večer pa so ga sodelavci pripravili k nenavadnemu dejanju. Oblekel je delovno haljo in se pridružil skupini, ki je opravljala 'inicialni pregled opreme'. Imel je kaj videti. V prvih dveh urah so na stroju, velikosti kakšna dva kubična metra, odkrili več kot petdeset pomanjkljivosti. Nekatere so bile kar skrb vzbujajoče. To je doživetje, ki vznemiri celo poznavalce proizvodnje.

Podobne 'inicialne preglede' bomo opravili v naslednjih tednih na treh deloviščih.

Mimoidoči bo lahko opazil nenavadno veliko skupino mož v umazanih pajacih in s cunjami v rokah, s katerimi bo odstranjevala umazanijo, ki se je na strojih dolgo nabirala. Kdor bo malo postal in prisluhnil pogovorom, bo hitro odkril, da čiščenje ni njihov glavni namen. Že res, da se umazanija zaleze v vse pore opreme in povzroča prekomerno kvarjenje opreme. Res je tudi, da umazanija neposredno ovira delovanje, na primer senzorjev, ventilatorjev in podobno. Umazanija tudi podaljša čas in celo

poslabša kakovost vzdrževalnih opravil. Toda umazanija tudi prikriva težave na opremi in oteži njihovo odkrivanje. Glavna naloga mož bo, da odstranijo umazanijo ter pri tem opravijo natančen pregled opreme in označijo ali odpravijo odkrite pomanjkljivosti.

Tokratno čiščenje bo celo bolj ambiciozno. 'Inicialni pregled' bo priložnost za temeljito seznanjanje z obstoječim načinom ravnanja z opremo. Ob tem bodo, morda ponovno, zapisani tudi vsi znani predlogi za izboljšave.

Pregledi opreme so del štirimesečnega pilotnega projekta z delovnim nazivom 'Artemis'. V njegovem prvem delu smo izmerili zanesljivost in dejansko izkoriščenost opreme. V nadaljevanju ju bomo poskušali čim bolj izboljšati. Če izkoriščenost opreme merimo s tradicionalnimi merili, smo z izmerjenim lahko kar zadovoljni. Skrb pa vzbudi ugotovitev, da znajo najboljši v svetu iz take opreme iztisniti natančno dvakrat toliko. Pri tem se opirajo na novejša spoznanja, povezana z večino izdelovanja, ki so oblikovana v razvojno strategijo, poimenovano TPM – po naše bi to prevedli kot 'popolno produktivno vzdrževanje'. Naloga skupine 'Artemis' je, da nove prijeme temeljito preizkusi in pripravi načrt, po katerem bi jih lahko sistematično uveljavili. Taka preizkušanja so v praksi običajna, saj uveljavitev TPM nikakor ni enostavna. Na to namiguje nenavaden naziv projekta. ARTEMIS

namreč ni kratica, ampak izmišljeno ime. Ars, artis v latinščini pomeni tehniko, večino ali metodo. Pomenljivo podobno pa se sliši tudi latinsko ime zdravilne rastline (artemisia), iz katere pripravljamo grenko-sladko pijačo – pelinkovec.

TPM združuje spoznanja, ki se zde izkušenemu praktiku preprosta in logična, pa vendar zdaj ravna v nasprotju z njimi. Vsak dan znova se mora namreč podrediti načinu, ki je plod zapletenih razmer, kot jih ustvarja tradicionalna organizacija dela.

Posledice tega so vidne povsod v proizvodnem obratu. Ko se težav zavemo, se njihovi razsežnosti čudijo celo najbolj izkušeni. In takrat se ponovi zgodba iz uvoda. Zgornji sestavek je podal mag. Matjaž Kutin, ki je mentor za uvajanje TPM metode pri nas, in zelo dobro opredeljuje problematiko skritih rezerv v proizvodnji. Z vsakim dnevom izgublamo dragocen čas zaradi razmer, v katerih obratujejo stroji in naprave, saj prispevajo k pospešenemu degradiranju posameznih strojnih delov in s tem k zmanjševanju funkcijske in zmogljivostne sposobnosti le-teh. Trenutno stanje obvladovanja časov zastojev nam ne omogoča, da bi zajeli tudi tiste zastoje, ki so povezani z motnjami in obratovanjem stroja pri zmanjšanih obremenitvah. Tako nimamo celotnega pregleda nad časovnimi izgubami, kar nam ne omogoča, da bi lahko optimalno izkoristili potencial obstoječe opreme. Imamo torej precejšnje sivo področje, ki je skrito pred našimi ukrepanjem.

Obstoječ način obvladovanja delovnih procesov nam ne omogoča, da bi lahko izkoristili vse priložnosti racionalnejšega obratovanja. Mnoge skrite priložnosti (problem = priložnost) še čakajo, da jih odkrijemo in sprostimo skrite potenciale. Mnogo tega, kar opredeljuje naš uspeh, je skrito v naših glavah. Pozitiven odnos do problemov in iskanje rešitev ter pripravljenost za sodelovanje so bistvenega pomena pri zagotavljanju poslovne uspešnosti. So marsikdaj tudi poglavita utež na tehtnici uspeha oz. glavna prednost pred konkurenco, ki je ni mogoče kopirati ali celo kupiti.

V projekt smo vključili tri delovišča:

- Valjarna profilov – srednja proga
- Kovačnica:
 - stiskalnica 25/30 MN
 - rezkalni stroj v mehanski obdelavi Kovačnice

Projekt bo zajemal:

- metode dela za odkrivanje sivih področij v delovnih procesih
- merjenja učinkovitosti sprejetih ukrepov
- motiviranje za spremembo odnosa do strojev in naprav
- izboljšanje sodelovanja med proizvodnjo in vzdrževanjem
- timski pristop
- standardizacijo postopkov rutinskega vzdrževanja
- sistemski pristop

Organizacijska struktura projekta je naslednja:

- odgovorni vodja: Andrej Gradišnik, spec. za menedž., univ. dipl. inž. metal. in mater.
- mentor: mag. Matjaž Kutin
- vodja projekta: Jože Apat, univ. dipl. inž. metal. in mater.

Srednja proga s komandnim pultom

■ Igor Makič...vodja tima za srednjo progo

Štefan Skitek...strokovni delavec
 Janez Jehart...vodja elektro vzdrževanja
 Etbin Melanšek...ključavničar
 Ivan Valentar...tehnolog
 Marko Golob...delovodja
 Brane Topič...delovodja
 Franc Herman...delovodja
 Drago Kotnik...delovodja
 Alojz Gologranc...predvaljar

Peto ogrodje (polirno ogrodje)

■ Miran Čevnik...vodja tima za stiskalnico 25/30 MN

Drago Klančnik...strojno vzdrževanje
 Simon Matjaž...elektro vzdrževanje
 Janez Grobelnik...delovodja
 Albin Janota...delovodja
 Branko Oder...delovodja
 Uroš Kočnik...delovodja

Rezkalni stroj – čiščenje

■ Ivan Vušnik...vodja tima za rezkalni stroj v mehanski obdelavi Kovačnice

Marko Špegel...delovodja
 Rihard Lajbahaer...delovodja

Alojz Šumnik...delavec na rezkalnem stroju
 Janko Žnidar...delovodja
 Mitja Laure...Serpa
 Jožef Šuler

25/30 MN stiskalnica

Menjava odkovka na stiskalnici

Za vsako skupino je določeno področje, ki bo imelo glavno prioriteto.

Na srednji progi bomo obdelali predvsem izgube zaradi priprave proge.

Na rezkalnem stroju bomo zajeli izgube zaradi nedoseganja parametrov obratovanja stroja in zaradi menjalnih časov.

Na stiskalnici pa bo v ospredju predvsem zmanjšanje zastojev zaradi 'mrtvih časov' pri kovanju.

Projekt je trenutno v fazi določitve enačbe za spremljanje faktorja skupne učinkovitosti SU, ki povezuje časovne izgube zaradi velikih zastojev, motenj in reducirane delovanja ter izgube časa zaradi neuspele proizvodnje.

$$SU = R \cdot Z \cdot K (\%)$$

R-faktor razpoložljivosti – upošteva vpliv velikih zastojev

Z-faktor zmogljivosti – upošteva vpliv motenj in zmanjšane delovanja

K-faktor kakovosti – upošteva delež neuspele proizvodnje

Hkrati pa potekajo priprave na prvi 'inicialni pregled'. Projekt bomo zaključili predvidoma v štirih do petih mesecih.

Zdravko Mlakar, dipl. inž. metal. in mater.

Ravnalni stroj že poskusno obratuje

foto: Andreja Čabon-Čabon

V hali mehanske obdelave Kovačnice že poskusno obratuje ravnalni stroj. Poskusni zagon smo opravili 24. maja letos; poskusna proizvodnja je v teku.

Kot je bilo omenjeno že v prejšnjih številkah glasila Metal, smo, zaradi vse večje proizvodnje, imeli velike težave pri ravnanju materiala na 12 MN stiskalnici. Namesto da bi zaradi povečanja potreb po kovanih izdelkih na tej stiskalnici kovali, smo bili prisiljeni na njej ravnati v štirih izmenah. V zadnjih dveh letih je naraslo tudi povpraševanje po širokih ploščatih profilih, valjanih na blumingu. Tam nimajo možnosti ravnanja, zato smo ves material ravnali na 12 MN stiskalnici. Tudi Valjarna profilov potrebuje storitve ravnanja v Kovačnici; zaradi tega smo bili prisiljeni občasno ravnati tudi na stari, 18 MN stiskalnici.

Izdelali smo projekt in vse analize so potrdile upravičenost postavitve ravnalnega stroja. Odločili smo se, da izdelavo linije za ravnanje zaupamo nemškemu podjetju Koch. To je za izvajalca del za obnovo 320 t Banningove stiskalnice (ki je prej stala v Valjarni) izbralo naše podjetje Serpa.

Dela so bila z manjšo zakasnitvijo dobro opravljena, celotna vrednost projekta pa bo znašala približno 350.000 evrov.

Na ravnalnem stroju smo že ravnali okrogle, kvadratne in ploščate profile, kovane na kovaškem stroju. Ugotovili smo nekaj manjših pomanjklivosti, ki jih že odpravljamo.

Tako bomo za zagotovitev boljše vidljivosti prestavili komandni pult in povečali hitrost manipulacije materiala.

foto: Andreja Čabon-Čabon

Ravnalni stroj

Začeli smo tudi obnavljati halo (zatesnitev, menjava stekel, ogrevanje, razsvetljava ...).

Seveda pa s tem podoba hale mehanske obdelave še ne bo dokončna. Pred nekaj dnevi sta prispeli dve novi tračni žagi. Manjšo bomo postavili na vzhodni strani hale ob žagi Bomar.

Trenutno je v začetni fazi izdelava projekta Mehanska obdelava ploščatih profilov v Metalu. Že sedaj lahko napovem, da bomo rezkalni stroj iz Jeklovleka prestavili v našo halo. Če bomo med projektom ugotovili, da potrebujemo še dodatni stroj za

obdelavo ploščatih profilov, ga bomo tudi nabavili; potrebe po materialu v svetli izvedbi so vse večje. Razmišljamo tudi, da bomo v tej hali imeli še peskalni stroj, za kar pa bi skoraj gotovo bilo treba povečati nosilnost žerjava.

Na skrajnem zahodu hale pa bi bilo mogoče še kaj prostora za ureditev lakirnice.

Seveda pa bo treba vse te investicije z dobrim delom opravičiti in tako doseči, da se vložena sredstva čimprej povrnejo. Prepričan sem, da bomo kovači presegli pričakovanja.

foto: Andreja Čabon-Čabon

V hali mehanske obdelave

Mitja Laure, univ. dipl. inž. str.

Ivana Čreslovnik, univ. dipl. org. in Mitja Laure, univ. dipl. inž. str.

Stiskalnica za Styrio Vzmeti

Foto: Tomo Jeleničnik

V podjetju Serpa, d.o.o. so za družbo Styria Vzmeti, d.o.o. projektirali in izdelali dodatno stiskalnico v liniji za izdelavo parabolčnih listnatih vzmeti.

Projekt je bil izveden v dveh mesecih od podpisa pogodbe. Stiskalnica je C-izvedbe, hidravlična, s silo stiskanja 2000 kN, priključena na obstoječi hidravlični agregat. Glavna problema pri projektiranju sta bila omejen prostor in predelava obstoječega manipulatorja.

Foto: arhiv Serpe

Stiskalnica Banning oplemenitena

Stiskalnica Banning je dolga leta obratovala v Valjarni profilov, kjer so na njej ravnali ploščate valjance. V zadnjih letih je obratovala bolj poredko, saj je bila pogosto pokvarjena zaradi dotrajane hidravlike.

V Metalu so ob obisku nemškega podjetja Koch Transporttechnik GmbH ugotovili možnost uporabe obstoječe stiskalnice za ravnanje okroglih, ploščatih in kvadratnih odkovkov. Dogovorili so se za projekt, ki je zajel obnovo hidravlike, izdelavo transportnih valjčnic in izboljšanje tehnološkega postopka.

Tudi v tem primeru je Metal izvedbena dela zaupal podjetju Serpa, d. o. o., ki je opravilo generalno popravilo stiskalnice, jo prestavilo na novo lokacijo v služilnico odkovkov, montiralo dostavljeno transportno linijo in opravilo vse

nove hidravlične povezave.

Predstavniki podjetja Koch Transporttechnik GmbH je bil skoraj tri tedne prisoten in je nenehno nadzoroval izvedbo. Ivan Krof, vodja servisa strojev in naprav iz Serpe je dejal, da so pri poskusnem zagonu bili vsi trije partnerji (Metal, Koch Transporttechnik GmbH in Serpa) zadovoljni, kajti vse, kar je supervisor preskusil, je brezhibno delovalo. Predstavniki podjetja Koch Transporttechnik GmbH je izrekel kar nekaj pohval na račun Serpinih delavcev. Bil je pozitivno presenečen, da ni bilo nobenih težav s sporazumevanjem na tehničnem področju. Predstavniki Serpe smo kompliment vrnili in povedali, da imamo redko priložnost delati po tako brezhibno izdelanem projektu.

Banning je torej "oplemeniten" in je pripravljen na triizmensko obratovanje.

Foto: Jozse Agall

Stiskalnica

Mirjam Videmšek-Pesičar, dipl. var. inž., BVD-Ravne, d. o. o.

Zavarujmo nevarna območja strojev

Posledice poškodb pri delu na nevarnih območjih dela, to je na delovnih mestih, kjer se uporabljajo sredstva za delo, ali v njihovi okolici, so največkrat težke poškodbe, pogosto tudi trajne telesne okvare. Delavec je pri delu izpostavljen mehanskim nevarnostim (vrtljivi in gibajoči se deli, premiki delovne opreme, nevarnosti poklopa, zaklopa, zagrabitve), ki jih je treba pravočasno odkriti in odpraviti. Prav zaradi tega je treba opravljati redne in kontrolne preglede ter obhode po proizvodnih obratih ter na podlagi le-teh predlagati in izvesti dodatne varnostne ukrepe. Nevarna območja praviloma ne nastanejo nenadoma in nepredvideno. Toda, če so posledice nezgod trajne zdravstvene okvare (izguba delov telesa) ali celo smrt, moramo nevarnosti, ki od tod izvirajo, obravnavati zelo resno. Največkrat je nevarnosti in z njimi povezano tveganje mogoče natančno in pravočasno ugotoviti.

Kako odkrivamo nevarna območja?

Zakon o varnosti in zdravju pri delu obvezuje delodajalca, da oceni delovne razmere ter stopnjo tveganja za posamezno delovno opremo. Pri ocenjevanju je treba upoštevati vse nevarne dogodke ter morebitne poškodbe, ki so se že zgodile. V samo ocenjevanje pa je smotno vključiti tudi delavce. Načela za ocenjevanje tveganj varnosti strojev določa standard SIST EN 1050.

Kako se zavarujemo pred nevarnostjo?

Da se zavarujemo pred nevarnostjo, moramo glede na varstvene ukrepe upoštevati naslednja pravila:

- izogibati se je treba nevarnim območjem na stroju ali v njegovi okolici,
- uporabljati je treba tehnična varovala in varnostne naprave,
- izvesti organizacijske ukrepe,
- uporabljati osebno varovalno opremo,
- opozarjati na druga tveganja,
- poučevati zaposlene.

Pred poškodbami v nevarnih območjih pa niso vsi ukrepi vedno dovolj učinkoviti, saj:

- so organizacijski ukrepi, kot je npr. ločitev časa delovanja strojev in delovnega časa delavcev, v praksi le delno izvedljivi;
- ni univerzalne osebne varovalne opreme, ki bi nudila popolno varovanje v nevarnih območjih (npr. prepovedana

uporaba zaščitnih rokavic v območju vrtljivih orodij ali obdelovancev);

- opozarjanje na nevarnosti z opozorilnimi tablami, napisi ali z opozorilnimi lučmi ne zadostuje kot edini ukrep;
- poučevanje delavcev o nevarnostih na delovnih mestih in navodila za obravnavanje sta sicer posamična ukrepa, vendar pa sta pomembna za varnost pri delu.

Kako se izogibamo nevarnim območjem?

Nevarnim območjem se je mogoče izogniti:

- s konstrukcijskimi ukrepi, ko načrtujemo nov stroj, ali z bistvenimi predelavami obstoječih strojev;
- z namestitvijo premičnih varoval – fizično zaporo, ki delavcu preprečuje dostop v nevarno območje (okrov, pokrov, oklep, zaslon, vrata ali ograja);
- z ustreznimi varnostnimi razdaljami, ki preprečujejo poseg v nevarno območje;
- z vgrajenimi varnostnimi napravami (povratna stikala, naprave za dvoročni vklop, končna stikala);
- z varnostnimi napravami, ki delujejo brez dotika (svetlobne zapore, rešetke, zavesse, laserski skenerji);
- s krmilnimi napravami za izklop v sili.

Primer zaščitnih mrež

Obveznosti vodij in delavcev pri ugotavljanju in zavarovanju nevarnih območij

Odgovorni vodja mora:

- opozarjati delavce na nevarnost;
- skrbeti za zavarovanje nevarnega območja s tehničnimi varovali, npr. z ohišji, okrovi, loputami ...;
- skrbeti, da so varovala narejena tako, da jih je mogoče odpreti samo z orodjem (ključem);

- paziti, da varoval ni mogoče obiti ali prestopiti;
- namestiti dovolj naprav za izklop v sili, ki jih je mogoče zlahka ali brez nevarnosti doseči;
- z ustreznimi oznakami opozoriti na druge nevarnosti.

Če se s preventivo zagotovi ustrezno zavarovanje nevarnih območij, lahko preprečimo težke poškodbe!

Delavec mora:

- upoštevati varnostne ukrepe, ki so določeni v navodilih za varno delo;
- uporabljati ustrezno prilegajočo se delovno obleko;
- imeti dolge lase spete in pokrite ter skrbeti, da so vsi lasje pod pokrivalom;
- pri delu, kjer obstaja nevarnost vrtečih delov (vrtanje, struženje, rezkanje ...), zaščitne rokavice odstraniti z rok;
- pri urejanju in vzdrževanju izklopiti pogon stroja in preprečiti naključni vklop.

NIKOLI ne odstranjuj, izklaplaj in blokiraj varoval in varnostnih naprav!

Ludvik Prikeržnik

Alenka Kotnik

Na delovnem mestu brez opojnih substanc

Povzetek Pravilnika o prepovedi uživanja ter kontroli prisotnosti alkohola v izdihanem zraku, mamil ter psihoaktivnih substanc v krvi delavcev, zaposlenih v družbi SŽ-Metal Ravne, d. o. o.

Poslovodstvo družbe SŽ-Metal Ravne, d.o.o. je 14. 5. 2004 sprejelo sklep, da tega dne stopi v veljavo prenovljeni Pravilnik o prepovedi uživanja ter kontroli prisotnosti alkohola v izdihanem zraku oziroma mamil ter psihoaktivnih substanc v krvi delavcev, zaposlenih v družbi.

Ta pravilnik prepoveduje uživanje alkohola, mamil ter psihoaktivnih substanc pred opravljanjem dela pri delodajalcu in med delovnim časom na delovnem mestu ter ureja postopek merjenja prisotnosti alkohola v izdihanem zraku, oziroma določa postopek ugotavljanja prisotnosti mamil ter psihoaktivnih substanc pri delavcu v primeru utemeljenega suma ter postopek izpolnjevanja listin, ki se pri tem uporabljajo.

Kontrolo prisotnosti alkohola v izdihanem zraku bo opravljal pogodbeni izvajalec v skladu s pogodbo o sodelovanju. Kontrola prisotnosti mamil ter psihoaktivnih substanc, ob utemeljenem sumu, da je delavec pod vplivom mamil ali psihoaktivnih substanc med delovnim časom, bo izvedena v pooblaščenem zdravstvenem domu oziroma bolnišnici.

Pravilnik ureja:

- predpisan nivo vsebnosti alkohola v izdihanem zraku ali v krvi (0,0 promila);
- prepoved vnosa in uživanja alkohola in mamil ter psihoaktivnih substanc na delovnem mestu ali v prostorih delodajalca;
- naročanje kontrole v skladu z navodili in kraj izvedbe preizkusa;
- primer, v katerih se na zahtevo vodstva družbe, vodij oddelkov, delovodij in delavcev izvede kontrola;
- navodilo o postopku kontrole in vodenju zapisnika;
- kako ravnati pri odklonitvi preizkusa in ugotovitvi prisotnosti alkohola ali mamil;
- odstranitev delavca, ki je pod vplivom alkohola in/ali mamil, z delovnega mesta;
- ukrepe v primeru ugotovitve, da je delavec pod vplivom alkohola in/ali mamil (opomin, obvezno zdravljenje od odvisnosti, prekinitev pogodbe o zaposlitvi v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih).

V znamenju priprav na poslovanje v Evropski uniji

Eden izmed osnovnih ciljev za uresničitev poslanstva podjetja SŽ-Metal Ravne, d.o.o. je stalno izobraževanje zaposlenih kadrov. V skladu z usmeritvami poslovodstva je izobraževanje v letu 2004 omejeno na usvajanje vsebin, ki so za dejavnost podjetja in zaposlenih nujne.

Na področju strokovnega izpopolnjevanja je bilo po obsegu in intenziteti v ospredju pripravljanje zaposlenih v oddelkih prodaje, nabave, računovodstva in financ na spremembe pri načinu poslovanja podjetja po vstopu Slovenije v Evropsko unijo, ko je prenehala veljati slovenska carinska zakonodaja. Spoznati je bilo treba pravila skupnega evropskega trga in začeti delovati po novih predpisih. Posamezni zaposleni na ključnih delovnih mestih v prodaji so se udeleževali seminarjev na to temo že v letu 2003, za številčnejše skupine pa smo organizirali izobraževanja na Ravnah – tri pred vstopom v EU in eno po 1. maju, ko so se že pokazale nekatere začetne težave pri uvajanju vseh novosti v prakso. V sklop priprav na poslovanje podjetja v novih razmerah je sodil tudi posvet o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost, ki je bil aprila na Ravnah in se ga je udeležilo

štirinajst zaposlenih iz Metala. Spremembe v računovodstvu ob vstopu v Evropsko unijo so bile tema tudi na letošnjem simpoziju o sodobnih metodah v računovodstvu, finančah in reviziji, ki se ga je udeležila Metalova direktorica Ekonomike.

V proizvodnih obratih Metala je vse od lanskega decembra potekala investicija preurejanja nekaj mostnih žerjavov za prenos materiala v obratu na daljinsko – radijsko vodenje s tal. Vzporedno s tem je bilo treba usposobiti zaposlene v teh obratih za delo na preurejenih napravah. Usposabljanje je bilo obsežno. Potekalo je v več skupinah ter individualno na napravah, kjer delavci dnevno rokujejo z njimi. S treningom so pridobivali nujno potrebno znanje in veščine za varno delo, saj velik delež nesreč pri delu zavzemajo ravno nesreče pri prenosu materiala.

Stalnica na področju izobraževanja v Metalu je tudi osveščanje in usposabljanje zaposlenih za ravnanje z okoljem. Ker smo vsebine tovrstnega programa priključili periodičnim usposabljanjem in preverjanjem za varno in zdravo delo, se izobraževanje odvija pravzaprav vse leto in ciklično zajame večino zaposlenih.

Pred recertifikacijsko presojo sistema ISO 14001 smo v aprilu za vodstva obratov in oddelkov, interne presojevalce ter člane tima za ekologijo organizirali predstavitev relevantne okoljske zakonodaje, ki jo je izvedla presojevalka in strokovna izvedenka za okolje pri SIQ Marjanca Zornik.

Blanka Kaker, univ. dipl. kem. in Bernarda Breznik, univ. dipl. inž. metal. in mater.

Sistema ISO 9001 in ISO 14001

foto: Tomo Jeleščičnik

foto: Tomo Jeleščičnik

Metal Ravne je zgradil, uvedel ter med prvimi podjetji v Sloveniji 6. julija 1992 prejel certifikat za sistem zagotavljanja kakovosti po mednarodnem standardu ISO 9001. Veljavnost certifikata smo že trikrat uspešno podaljšali ter leta 2001 sistem tudi nadgradili z zahtevami novega standarda ISO 9001:2000. Sistem nam omogoča celovit nadzor nad kakovostjo vseh poslovnih procesov ter lažje sodelovanje s kupci, hkrati pa predpisuje osnovna pravila za obvladovanje dokumentov, nadzor nad merili, internimi presojami ter vodenje virov (zaposleni, oprema, infrastruktura).

Prav tako smo se v Metalu že zelo hitro zavedli pomembnosti vpliva podjetja na okolje. Metalurška branža je zahtevna

glede porabe surovin in precej vpliva na okolje, kar pa je z ustreznimi ukrepi možno dobro obvladovati. Hkrati je Metal veliko podjetje in doseže prag, kjer so podjetja podvržena strožjemu okoljskemu nadzoru in morajo zato pridobiti integralno okoljsko dovoljenje ali t. i. dovoljenje IPPC. S sistemom ravnanja z okoljem po mednarodnem standardu ISO 14001 smo se spoprijeli leta 1997, uspešno zunanjo presojo pa prestali decembra 2000, prav tako s strani podjetja BVQI. Takrat smo bili prvo jeklarsko podjetje v Sloveniji s tem certifikatom. V teh letih smo izboljševali in nadgrajevali sistem ravnanja z okoljem in v aprilu 2004 prestali zahtevno recertifikacijsko presojo, med katero so zunanji presojevalci znova poudarili dobro učinkovitost tega sistema v okoljsko zahtevni jeklarski industriji. Veljavnost certifikata za sistem ravnanja z okoljem smo tako podaljšali za tri leta.

Od začetka uvajanja sistema ravnanja z okoljem do danes smo z majhnimi, a vztrajnimi vsakoletnimi dejanji in investicijami ustvarili velike okoljske izboljšave:

- postavitve protihrupne komore UHP peči in pridobitev uporabnega dovoljenja peči
- ureditev odlagališča Halda
- ureditev skladišč za nevarne snovi in nevarne odpadke
- ustrezno rokovanje z nevarnimi odpadki in odstranjevanje le-teh

- ločevanje odpadkov, ponovna uporaba odpadnih materialov
- ureditev škajnih jam v Valjarni profilov
- ureditev odsesovanja pri rezanju ingotov na EPŽ, v čistilnici Kovačnice
- postavitve več manjših protihrupnih komor in odpraševalnih naprav
- ukinitve Lužilnice in drastično zmanjšanje porabe kemikalij

Danes si težko predstavljamo konkuriranje na svetovnem trgu brez zgoraj navedenih certifikatov. Večina naših kupcev ima certifikat ISO 9001 ali pa svoj sistem kakovosti in po njihovih pravilih lahko sodelujejo le s certificiranimi dobavitelji. Vedno več kupcev ima tudi certifikat ISO 14001. Okoljski menedžment ali upravljanje okolja je postalo osnova poslovanja uspešnih podjetij tako v Evropi kot v svetu. Pojmi, kot so recikliranje, toplogredni plini, zelena električna tehnologija BAT, direktiva IPPC in številni podobni izrazi, so postali vsakdanjost. Neizbežno prihaja do propada okoljsko neustreznih tehnologij in podjetij, na drugi strani pa do vzpodbujanja sodobnih, okolju prijaznih tehnologij.

Veliko dela je bilo vložene, da smo oba certifikata pridobili, in mogoče premalokrat poudarimo, kakšno vrednost imata za naše podjetje.

foto: Tomo Jeleščičnik

oddelek Kadri

Zaposleni

1. 3. 2004 je začela veljati nova mikroorganizacija. Največja sprememba je v programu Valjarna, kjer sta zdaj združena prejšnja obrata Valjarna profilov in Proizvodnja svetlih profilov, vključena pa je tudi Delavnica valjev in armatur, ki je bila prej organizacijsko v oddelku Vzdrževanje. Iz Metala so bile v skladu s Programom presežnih delavcev in novo mikroorganizacijo prenešene tudi nekatere dejavnosti ter delavci, ki jih opravljajo, in sicer priprava valjev in armatur v podjetje Serpa ter odlaganje odpadkov na Haldo in rokovanje z osebnimi zaščitnimi sredstvi v podjetje ZIP center.

Jubilanti

V marcu, aprilu in maju 2004 so bili naši jubilarji:

za 10 let 3 sodelavci, in sicer: Stanko Poročnik, Rudi Uršnik in Gregor Rus iz Vzdrževanja;

za 20 let 5 sodelavcev: Ivo Matkovič, Ilija Jelušič in Marjan Kotnik iz Jeklarnе in valjarne gredic, Miroslava Barba in Gligor Marič iz Materialnega gospodarjenja;

za 30 let 12 sodelavcev: Mirko Vajs in Slavko Tratnik iz Jeklarnе in valjarne gredic, Branko Volker, Rudolf Čekon, Slavko Škudnik in Miloš Tandar iz Valjarne profilov, Vladislav Kotnik iz Kovačnice, Avgust Vrečko in Milan Dravec iz Vzdrževanja, Lovrenc Sterže iz Kontrole in metalurškega razvoja, Ana Prošenc iz Prodaje ter Nasiha Sirovina iz Centralnega planiranja proizvodnje.

Število in gibanje zaposlenih od marca do maja 2004

	Število zaposlenih 29. 2. 2003	Število zaposlenih 31. 5. 2004	Sklenili delovno razmerje	Prekinili delovno razmerje
Jeklarna in valjarna gredic	212	203	/	7
Valjarna	246	257	/	4
Kovačnica	134	135	2	1
Vzdrževanje	118	95	1	8
Skupne službe	248	247	2	6
Skupaj	958	937	5	26

Bolniške odsotnosti – odsotnost v % (ure bolniške na število opravljenih ur)

	Marec	April	Maj	Skupaj (1.–5. 2004)
Jeklarna in valjarna gredic	6,25	4,78	5,08	5,58
Valjarna	7,77	9,39	8,66	8,84
OE Proizvodnja svetlih profilov	6,83	5,56	4,32	5,18
Kovačnica	6,33	5,75	5,82	5,74
Skupne službe	3,85	3,16	3,15	3,57
Skupaj	5,99	5,70	5,52	5,85

Poškodbe pri delu (ER 8 – težje poškodbe)

	Marec	April	Maj	Skupaj (1.–5. 2004)
Jeklarna in valjarna gredic	2	/	3	5
Valjarna	/	4	8	12
Kovačnica	1	2	/	3
Vzdrževanje	/	1	/	1
Skupne službe	5	/	1	6
Skupaj	8	7	12	27

oddelek Marketing

4. Tradicionalno srečanje orodjarjev

V torek, 22. junija 2004, smo pripravili 4. Tradicionalno srečanje orodjarjev iz Slovenije. Udeležence je pozdravil glavni direktor Metala mag. Darko Mikec.

Sledila so strokovna predavanja:

- Predstavitve novih jekel – Vlado Perovnik, univ. dipl. inž. metal. in mater.;
- Jekla za najzahtevnejše proizvode – Andrej Vrečič, univ. dipl. inž. metal. in mater.;
- Segrevanje orodij pri rezanju pločevine – dr. Ferdinand Grešovnik;
- Dimenzijsko območje Metalovega proizvodno-prodajnega programa – Alojz Buhvald, univ. dipl. inž. metal. in mater.

Predstavljal se je tudi naš kupec – podjetje SŽ Noži Ravne. Udeleženci so si ogledali nove zmogljivosti mehanske obdelave. Srečanje smo zaključili z obiskom turistične vasice Libeliče.

Zavedamo se, da je za uspešno prodajo pomemben stalen stik s kupci, zato bomo srečanja organizirali tudi v prihodnosti.

European Fine Steel Conference

Konferenca, ki je bila od 10. do 12. junija na Dunaju, sta se udeležila tudi glavni direktor Metala mag. Darko Mikec in njegov namestnik Andrej Gradišnik.

Na tovrstne konference so vabljeni jeklarska podjetja in nacionalne jeklarske organizacije iz držav Evropske unije ali pridružene članice, ki delujejo v okviru Evropske konfederacije jeklarske industrije – EUROFER. Metal je bil že četrto leto zapored prisoten na konferenci. Na njej je bilo tudi letos pridobljenih mnogo informacij o trendih nabave in prodaje na evropskem tržišču in v svetu. Vzpostavljeni pa so bili tudi novi stiki s posameznimi proizvajalci in z vplivnimi ljudmi v jeklarski panogi. Za Metal je bila tudi tokrat posebej zanimiva udeležba na sestanku Komiteja evropskih proizvajalcev orodnega in hitroreznega jekla, ki ga vodi g. Pototsching iz podjetja Böhler Edelstahl.

Organizacija naslednje konference, ki jo sicer financira združenje EUROFER, je bila prvič doslej zaupana slovenskim jeklarjem. V okviru Slovenskih železarn jo bomo prihodnje leto predvidoma organizirali v Ljubljani.

oddelek Kontroling

V maju zopet pozitiven poslovni rezultat

Proizvodnja

Skupna proizvodnja je znašala 100.212 ton, kar je več kot v enakem lanskem obdobju in za skoraj 8 % več, kot znaša 5/12 plana za leto 2004.

(Tabela 1 in Graf 1)

Prodaja

Dosežena prodaja je bila višja od dosežene v enakem lanskem obdobju, vendar nižja od planirane. To pa predvsem zaradi nižjih prodajnih cen.

V grafu je prikazana vrednost prodaje po mesecih, in sicer v 000 EUR. Glede na obseg prodaje najbolj izstopa letošnji maj, ko smo dosegli rekordno prodajo.

(Tabela 2 in Graf 2)

Rezultat poslovanja

Kumulativni rezultat poslovanja v prvih petih mesecih je slabši od planiranega. Nižje dosežene prodajne cene ter visoke cene strateških surovin sta ključna dejavnika, ki sta vplivala na naše poslovanje. V aprilu in maju je bilo v družbi izpeljanih veliko aktivnosti za izboljšanje rezultatov poslovanja. Med njimi so najbolj intenzivna prizadevanja za povišanje baznih prodajnih cen, da bi lahko pokrili vedno višje stroške, predvsem zaradi izredno visokih nabavnih cen najpomembnejših surovin. Doseženih je bilo precej dogovorov s kupci za priznavanje spremembe prodajnih cen zaradi spreminjanja nabavnih cen – sprememba legirnih dodatkov. Tako smo v aprilu in maju uspeli precej za Metal neugodnih pogodb na prodajni strani spremeniti ter predvsem nova naročila potrjevati pod boljšimi pogoji.

Prvi učinki se kažejo že v maju, ko je po daljšem obdobju slabih rezultatov poslovanje zopet pozitivno.

Tabela 1

	Dejansko I.–V. 2003	5/12 plana 2004	Dejansko I.–V. 2004	Indeks 3 : 1	Indeks 3 : 2
Ingoti	43.229	40.667	45.375	105,0	111,6
EPŽ	1.587	1.000	1.657	104,4	165,7
Valjane gredice	22.001	21.007	22.055	100,3	105,0
Valjani profili	15.716	15.585	15.590	99,2	100,0
Kovano	9.943	10.927	11.993	120,6	109,8
Svetli profili	3.642	3.898	3.542	97,3	90,9
Skupaj	96.117	93.083	100.212	104,3	107,7

Proizvodnja odlitega jekla po mesecih (Graf 1)

Plan 2004 = 8.130 ton/mesec

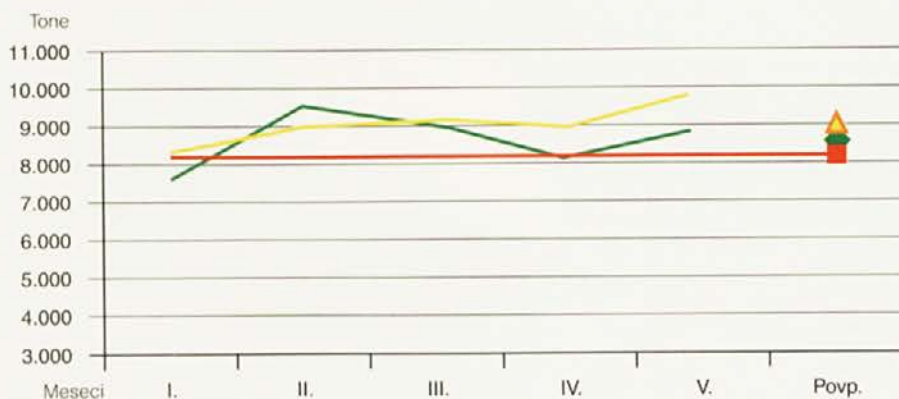
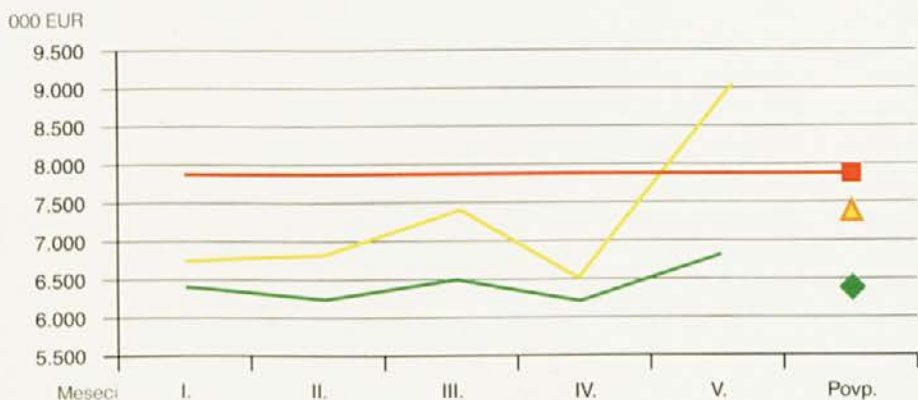

Tabela 2

	Dejansko I.–V. 2003	5/12 plana 2004	Dejansko I.–V. 2004	Indeks 3 : 1	Indeks 3 : 2
Vrednost prodaje – v mio EUR	32,4	39,7	36,8	113,5	92,8
Prodaja izdelkov – v tonah	29.338	29.250	31.205	106,4	106,7
Povprečna prodajna cena – v EUR/kg	1,074	1,334	1,153	107,4	86,4

Vrednost prodaje po mesecih (Graf 2)

Plan 2004 = 7.933.000 EUR/mesec

Legenda: —◆— Dejansko 2003 —■— Plan 2004 —▲— Dejansko 2004

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d.o.o.

Ingoti na glasbeni zgoščenki

Pogovor s kantavtorjem Milanom Kamnikom

Aprila letos je koroški kantavtor Milan Kamnik v sarnozaložbi izdal že peto zgoščenko 'Brez narečja ni jezika'. S fotografom Tomom Jeseničnikom sta fotografije za naslovnico in zloženko posnela v Metalu.

Milana Kamnika, ki je konec aprila praznoval tudi tridesetletnico vztrajanja na glasbeni poti, sem zato povprašala, zakaj sta izbrala to okolje in kako je fotografiranje potekalo, zanimalo pa me je tudi, v kakšnem spominu mu je kot nekdanjemu sodelavcu ostala tovarna.

"Fotografije, s katerimi so bile opremljene vaše prve štiri zgoščenke, se, vsaj na prvi pogled, skladajo z njihovo vsebino oziroma s pesmimi na njih. Zadnja zgoščanka od tega koncepta nekoliko odstopa ali pa se motim?"

"Mislim, da ni toliko pomembno, ali se naslovnica in fotografije skladajo z vsebino pesmi. Pomembna je kakovost slike, za to pa zna odlično poskrbeti Tomo Jeseničnik, ki je tudi predlagal, da fotografije posnameva nekje za 'fabriškim plotom'."

"Zakaj ste se odločili, da fotografije za vašo najnovejšo zgoščenko posnamete v jeklarni Metala Ravne? Skladno z novim ambientom ste nekoliko spremenili tudi svojo podobo, stalnica pa je klobuk."

"Najprej sva si ogledala jeklarno. Ker je bila peč v fazi ohlajanja, smo se dogovorili za fotografiranje čez dva dni. Odprta peč je bila namreč odlična za ozadje posnetkov. Tomo je to zelo dobro videl, jaz za takšno 'gledanje' potrebujem več časa. Obiskala sva tudi kovačnico, vendar je bilo jasno, da bo naslovnica iz 'topilnice'."

Elegantno obleko sem uporabil samo za slikanje, ker je bila popolno nasprotje temu okolju.

Seveda sem jo takoj odnesel v čistilnico, saj sem jo oblekel tudi za koncert ob 30. obletnici glasbenega delovanja. Klobuk znamke Stetson sem že malo 'poravnal', na začetku je bil namreč čisto kavbojski. Brez njega ne grem na oder."

"Kako je potekalo fotografiranje?"

"Ker je bila na dan fotografiranja peč ponovno naložena, je Tomo hitro našel mesto pri ingotih. Vročina mi je skoraj zažgala obleko, bal sem se, da bi počila kitara. Zaposleni v topilnici so bili v pomoč, tako da smo končali v pol ure. V kovačnici je bilo veliko lažje, saj je bilo precej hladneje in bi lahko še katero 'zašpilal'."

"Železarna vam ni tuja, saj ste skoraj pet let delali v takratnem tozdu Jeklovlek: nazadnje kot delovodja vlečenja in toplotne obdelave oziroma delovodja za luženje. Čeprav ste železarno zapustili

fot. Tomo Jeseničnik

že leta 1985, me zanima, kakšne spomine imate na 'fabriška leta'."

"Mislim, da je bilo takrat v Železarni Ravne zaposlenih več kot 7000 ljudi. V Jeklovleku se je delalo s polno paro na tri izmene. Bil sem mlad, videl sem perspektivo, a hkrati tudi ovire. Bil sem muzikant in mi je dopusta zmanjkalo že pred poletjem. S sodelavci sem se dobro razumel, zato je bilo 'fajn' iti na ših. A sem se odločil za glasbo. Vprašanje je, kje bi bil danes, če bi takrat ostal."

"Naslovna pesem albuma 'Je še kdo srečnejši kje?' iz leta 2001 je nastala v letih, ko ste še delali v železarni. Z njo ste

uspešno nastopili tudi na Opatijskem festivalu."

"To je delavska himna iz časov, ko je 'fabrika' cvetela. Bil sem del te velike družine, zato sem jo vedno pel s ponosom. Po Opatijskem festivalu leta 1980 je pesem izšla tudi na mali plošči."

"Na vaši zadnji zgoščenci je tudi pesem 'Tatovi nebes', v kateri prav tako omenjate tovarno."

"Tatovi nebes so popolno nasprotje prejšnji pesmi. Najbrž ni razloga za veselje, če se 'fabrika zmanjša' za dve tretjini. Tudi zunaj njenega plota vemo, da delavec ni več, kar je bil."

fot. Tomo Jeseničnik

Dotaknil sem se trgovcev, ki delijo sramotne plače. Da bo laže prišla do ljudi, bom za pesem posnel videospot – če bom uspel dobiti posnetek, kako je padel dimnik v 'fabriki'."

"Že od leta 1997 ste samostojni kulturni delavec, zadnji dve vaši zgoščenki sta izšli v samozaložbi. Kot podjetja se morate uveljavljati na trgu, se 'boriti' s konkurenco, različnimi ovirami ... Kaj menite, kaj je tako za gospodarske družbe kot za umetnika ključno za uspeh?"

"Pretekle izkušnje niso več rešitve pri reševanju problemov današnjega časa. Družba se spreminja z veliko hitrostjo. Tako za gospodarske družbe kot za umetnika je nujna prilagoditev spremembam. Davek uspeha je pripravljeno plačati le malo ljudi, zato mlada podjetja tako hitro propadejo. Brez cilja se ne pride daleč. Jaz se zavedam, da imam pravico do uspeha, zato je najbrž pozitivna samopodoba ključna na vseh življenjskih področjih."

foto: Tomo Jeseničnik

Sandra Kamnik, dipl. ekon.

Spomladanski piknik Serpe

V petek, 21. maja, smo v Pripravi dela podjetja Serpa, d.o.o. organizirali tradicionalen pomladanski piknik. Letošnji piknik se je odvijal pod taktirko organizatorke Irene, ki je poskrbela prav za vse, tudi za lepo, sončno vreme.

Zbrali smo se v Lógu pri Prevaljah, kjer smo ob okusnih dobrotah z žara, hladni pijači in športnih aktivnostih preživeli lep popoldan. Povabili smo tudi naše "penzioniste" in večina se jih je udeležila piknika. Ob obujanju "starih" časov se je druženje zavleklo pozno v noč.

foto: arhiv Serpe

Gasilska

Nagradna križanka

				ATENSKI ZAKONODAJALEC, PLATONOV UČITELJ		NA MORSKO DNO PRITRJEJNE ŽIVALI		FRANC. DIRKAČ F1 (OLIVER)		URADNI RAZGLAS. ODLOK		SLO. KOŠARKAR BEČIROVIČ			
				DRŽAVNO PRVENSTVO		D				DOMAČA ŽIVAL					
				POTEZA PRI SAHU		R				INDIJANSKI ČOLN					
				VRSTA AMINO-KISLINE		A									
				GRŠKI FILOZOFI		K									
				PLAČILNO SREDSTVO		O									
IKO		FR. FILM. REŽISER ROGER		ŠPANSKA POKRAJINA		SAMOJEDI									
				MEVŽE SLABIČI				N							
VELIKI KUŠČAR		A				OTOK PRI SUMATRI		ESKIM							
GERMAN-SKO PLEME		L				N									
SLO. POLITIK KRAČUN		A				I									
TRŠČICA		V				ZLATO		A							
						FILM. IGRALEC SHARIF									
MILENA AVBELJ		A		PISATELJ JURČIČ		S				VOLKULJA IZ KNJIGE O DŽUNGLI		KELTSKO LJUDSTVO		POVRŠINA	
		JOPIČ		PLIČAČ MORNARJEV				PRISILNO DELO							
				PRITISK				SEDEŽ							
GLAVNI ŠTEVNIK				VISOKA KARTA				ANGL. PLOŠČ MERA							
				EDVARD											
SLO. PISATELJ SATLER								STRNJEN SADNI SOK							
								3,14							
PRED-STAVNIK SULTANOVE OBLASTI						NEKD. PRODAJA MONOPOL-NEGA BLAGA									
ODPRTINA V ZIDU						LITU				OTOK V PRESPAN-SKEM JEZERU					

Rešitev križanke pošljite do 2. 8. 2004 v Uredništvo internega časopisa Metal. Čakajo vas denarne nagrade:

3 x 5.000 SIT, ki jih bo med reševalce razdelil žreb. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev. Tistim, ki časopis shranjujejo ali pa ga želijo ohraniti v nespremenjeni obliki, sporočamo, da sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke.

Nagradna križanka, objavljena v trinajsti številki internega informativnega časopisa Metal

Rešitev vodoravno:

KAVA, ZLA, ALUMINAT, TK, ARARA, PRAZNIKI, VRANA, ASEAN, IT, FALK, OME, EDIT, SER, KAKI, OKOP, TRAKAR, RISAR, NUS, SODA, OTOMANA, ARAK, KRČ, ARENA, UD, POTISK, TA, LIVAR, ARARAT, ANA, KUNA, ARO, RAS, AKA, BAL

Žreb je določil, da nagrade (5.000 SIT) prejmejo: **Marjana Kjørpenčev, SŽ - Metal Ravne, d.o.o.**, Materialno gospodarjenje; **Miran Čebulj, SŽ - Metal Ravne, d.o.o.**, Komerciala; **Štefka Klemenc, Stare sledi 32, Prevalje.**

Nagrajencem čestitamo.

Vaši podatki:

Ime

Priimek

Zaposlen/a

Ulica in hišna številka

Poštna številka in kraj

